

... pakte het brood in en legde het in Fannetje's mandje

II

over: zij werd nu veertien met tien April, en dan wilde zij toch maar liever van school af, net als Maatje, en Sanne, en Sien van Nele. Zij wilde ook in een dienstje. Moeder kon haar oren niet geloven. Bijna had zij het kopje, dat zij bezig was af te drogen, laten vallen. Waar kwam die verandering opeens vandaan?

„Maar kind,” begon zij, „en ik dacht nog wel dat je zo graag op school wilde blijven.”

„Ja, dat was ook wel zo geweest,” Tannetje voelde haar wangen gloeien en zij viel haast over haar eigen woorden, „maar zij was van gedachten veranderd. Een dienstje leek haar nu juist leuk.”

„We zullen er nog wel eens over praten,” zei Moeder, die nog maar steeds niet aan de gedachte scheen te kunnen wennen. „Tannetje moest er nog maar eens goed over denken. En dan, er moest natuurlijk eerst een geschikt dienstje zijn, bij nette mensen, die ook hart hadden voor een kind.”

„Dat dienstje was er al,” zei Tannetje, „vanmiddag was bakker v. d. Hoek er zelf tegen haar over begonnen. De bakkersvrouw had van haar gezegd dat zij uit een goed nest kwam. Vijf gulden kon zij verdienen, van ’s morgens acht tot twee. Dan bleef er ’s middags nog genoeg tijd over om boodschappen voor Moeder te doen en haar te helpen.

„Vijf gulden,” zei Moeder zacht, en Tannetje voelde dat Moeder nu aan het brood dacht, dat nog niet betaald was, „vijf gulden en de kost . . .” en toen wist Tannetje op hetzelfde ogenblik dat het allemaal beslist was, dat Moeder zich gewonnen had gegeven. En dat was tóch nog even een teleurstelling.

„Ik zal er toch nog eens met Grootvader over spreken,” zei Moeder. Maar ook dit, wist Tannetje, zou geen verandering brengen. Had Grootvader al niet gezegd dat het een grote verlichting wezen zou?

Zij voelde zich groot en bijna volwassen toen zij zich even later uitkleedde op het donkere zoldertje.

Een voor een vleide zij de zware rokken over een stoel en de bloedkralen sloot zij in het kistje, dat op het kastje stond. Nu was zij nog een schoolkind, maar over drie weken, de elfde April, was zij Tannetje Walhout die bij de bakker vijf gulden per week verdiende en nog een warme maaltijd!

Zij lag die avond langer wakker dan gewoonlijk. Blij voelde zij zich niet, maar wel tevreden, en toen zij haar handen vouwde, dankte zij God omdat Hij haar gezonden had naar Vrouw v. d. Hoek, die een goed mens was.

„Stel je voor dat het eens bij Vrouw Jeremiasse geweest was,” dacht zij, „die altijd roddelde en je uitvroeg over thuis.”

Toen de morgen van de elfde April aangebroken was, zag Moeder nog meer tegen de verandering op dan Tannetje zelf.

„Ik wou dat wij het maar nooit begonnen waren,” zuchtte zij, terwijl zij Tannetje’s wit geschuurde klompen en schone blauwe boezel monsterde. „Vrouw v. d. Hoek is Anna gewend, wat kan zij eigenlijk van jou verwachten?”

„Ik kan de kamer toch een beurt geven,” zei Tannetje beledigd, „en de ramen wassen en de stoep schuren en de vaat doen?”

„Als je het er maar goed afbrengt en me niet te schande maakt. Denk er aan: bij alles je verstand gebruiken, en als het niet gaat, zeg dat uit mijn naam tegen vrouw v.d. Hoek, dan kom je na een week maar weer thuis.”

„Ja, Moeder,” zei Tannetje, maar zij dacht: „stel je voor, weggestuurd worden en weer bij Moeder thuis komen, dat nooit van zijn leven!

„Nou, dag allemaal!” riep zij moedig, en zij knikte tegen Moeder, en Grootvader en Arjaan.

Het was raar al om kwart voor acht de deur uit te gaan in plaats van om kwart voor negen. Het was net of de dingen er heel anders uitzagen.

„Ik zal blij zijn als het twee uur is,” zei Moeder toen Tannetje verdwenen was, maar Grootvader lachte haar hartelijk uit.

„Je doet of het een Bathse reize¹ is,” zei hij, „het kind blijft toch hier op het dorp. Wees toch wijzer Jannetje.”

¹ Zeeuwse uitdrukking voor „verre reis”. Bath is Rilland Bath.

Intussen liep Tannetje in haar eentje over de dijk. Zij voelde zich lang zo overmoedig niet meer als in het kleine kamertje. Zou het komen omdat zij maar één boterham gegeten had in plaats van drie, dat zij zo'n akelig gevoel in haar buik had? Net of je honger had en toch niet eten kon.

„Als ik bang ben, ga ik zingen, dan gaat het altijd over” had Arjaan eens tegen haar gezegd. Daarom zong hij zeker zo hard als hij 's avonds alleen naar het zoldertje moest om zich uit de kleden.

Zij zou ook maar eens proberen of het hielp. Uit volle borst begon zij de gezangen te zingen, die zij op Zondagsschool had geleerd: „Kom nu met zang van zoete tonen” en dat hele moeilijke: „De dorre vlakke der woestijnen”- was het toeval dat er telkens een regel kwam waarin het woord „verblijden” stond? „Het helpt,” dacht Tannetje, „het helpt heus!” Zij voelde zich steeds rustiger en vrolijker worden!

De achtste slag van de torenklok was nog niet weggestorven toen zij de kamer van Vrouw v. d. Hoek binnenstapte en toen kon zij dadelijk haar kunsten vertonen, want diezelfde kamer moest een flinke beurt hebben. Tannetje veegde de vloer terwijl haar tong van ijver uit haar mond hing, zij wreef de stoelen keurig op en stofte voorzichtig de vaasjes en de vele portretlijstjes af.

Toen zij klaar was, riep zij de vrouwe, die boven met het kleintje bezig was. Die kwam vlug naar beneden om te zien of het in orde was.

„Heb je de plinten ook gedaan?” vroeg zij.

Maar toen bleek het dat Tannetje helemaal niet wist wat plinten waren.

„De binten?” vroeg zij verbaasd, want hoe kon zij daar nu toch bij. Maar toen de Vrouw zei dat het die smalle houten randjes beneden langs de muur waren, haalde zij opgelucht adem. Daar lette Moeder immers ook altijd op, dat die niet overgeslagen werden.

Toen moest zij het koper in de winkel poetsen en dat was een gezellig werkje, want nu kon zij de kinderen naar school zien gaan. Geen een was er, die niet naar binnen keek, en zij knikten tegen haar en lachten, en Janneke riep iets, maar wat dat verstond zij niet. Zij was juist aan de gewichten van de hangklok bezig, en zij had geen tijd om te luisteren. Vrouw v. d. Hoek moest straks niet kunnen zeggen: „Nou, dat deed Anna toch mooier.”

Alles zou uitstekend gegaan zijn, en Tannetje zou zeker zo trots als een pauw 's middags thuisgekomen zijn, als het ongeluk met de spons niet gebeurd was.

„Kan je ramen zemen?” had Vrouw v. d. Hoek gevraagd.

„Moet ik elke Zaterdag voor Moeder doen,” had zij geantwoord, „alle ramen van het hele huis.

Vrouw v. d. Hoek had gelachen, waarom begreep Tannetje niet, en zij had haar een spons en een zeem gegeven en gezegd dat zij boven de ramen moest zemen van de slaapkamer en het logeerkamertje. Zij had Jobbe, het jongetje van vier dat de hele ochtend Tannetje als een hondje achterna had gelopen, de straat opgestuurd en Tannetje was naar boven gegaan.

„Nu kon je toch wel zien dat de bakker en zijn vrouw rijke mensen waren,” had zij gedacht. Want zij sliepen in een prachtig bed van eikenhout, en de spreij was gevoerd met roze satinet en de spiegel van de wastafel had een geslepen rand. En niet alleen dat de slaapkamer zo rijk was-vergelijk daar de ijzeren ledikanten

en de bedstee thuis eens mee- maar zo'n spons en zo'n zeem had Tannetje ook nog nooit in haar handen gehad.

Moeders zeem was hard en meer gat dan zeem, maar deze was goudgeel en zo zacht als fluweel. En de spons was zo groot dat zij hem nauwelijks kon omspannen.

Toen zij klaar was met de slaapkamer, ging zij naar het logeerkamertje, eerst lapte zij de ramen van binnen, en daarna moest zij op het balconnetje gaan staan voor de buitenkant.

Elf slagen liet de torenklok horen. Nu begon voor de kinderen op school het speelkwartier.

Zou je van hier uit de school kunnen zien?

Zij hadden juist een uur rekenen achter de rug, en om elf uur zette meester de deuren naar de speelplaats open.

Tannetje zocht met haar ogen de school, en daar zag zij dat zij net een stukje speelplaats zien kon.

Kijk! Daar stond meester Kristelijn en hij sprak met een jongen . . . was dat Jan Dorreman niet?

Tannetje was heel de ramen vergeten, zij boog zich nog wat verder over het stenen muurtje en daarbij glipte de spons uit haar hand!

Zij gaf een gillette van schrik.

Hij was op het platje van de burens gerold, daar lag hij, breed en vet op het grint, en geen mens die er bij kon. Zelfs de burens niet, of zij moesten een lange ladder hebben.

De tranen sprongen haar in de ogen. Tot nu toe was alles zo goed gegaan, die nare spons bedierf alles.

Wat zou Vrouw v. d. Hoek wel zeggen als zij hoorde dat haar eigendom onbereikbaar bij de burens lag en de ramen dus ongezeemd moesten blijven?

Zij moest het haar maar dadelijk gaan vertellen.

Met hangend hoofd liep zij de trap af en toen zij voor vrouw v. d. Hoek stond, die aardappels zat te schillen, kwamen de waterlanders.

„Wat is er gebeurd?” vroeg die geschrokken.

„De spons,” snikte Tannetje.

„Heb je die ingeslikt?” vroeg vrouw v. d. Hoek.

Nee, nog veel erger, hij was gevallen.

„Ligt hij op het plaatsje? Ga hem dan halen, malle meid!”

Nee, hij lag niet op het plaatsje, maar op het plat van de burens, geen mens kon er bij.

Ja, dat was me wat!

„Hoe kwam het?” vroeg de vrouwe, „schoot hij uit je hand?”

En toen moest Tannetje ook nog bekennen dat zij naar meester Kristelijn gekeken had op de speelplaats, en dat toen de spons opeens gevallen was.

„Ja,” zei vrouw v. d. Hoek, „het ergste is dat die arme man van me over de regenput op het plat van buurvrouw de Feyter moet klimmen en als hij daarbij het ongeluk heeft in de regenput te vallen, is het jouw schuld, Tannetje.”

Meer zei de vrouwe niet en als Tannetje het gewaagd had haar aan te kijken, zou zij gezien hebben dat haar ogen lachten, maar Tannetje was veel te bedroefd

om op te kijken. Met een punt van het schone blauwe schort stond zij naarstig in haar ogen te wrijven, en in haar verbeelding zag zij de bakker al uitglijden en in de diepe put plonsen!

„Ga nu maar gauw je emmertje en zeem halen,” zei de vrouwe, „en schil die aardappels voor me, dan ga ik eens kijken wat Jobje uitvoert. Die ramen kunnen wel tot de volgende week wachten.”

En zo kwam het dat Tannetje om half drie toch niet zo voldaan thuiskwam als zij wel gewild had.

Natuurlijk moesten Moeder en Grootvader weten wat haar al zo overkomen

was, en toen Moeder van het ongeluk met de spons hoorde, schudde zij haar hoofd.

„Zie je nu wel, dat je eigenlijk nog veel te klein bent om uit dienen te gaan,” zei zij, „naar de meester kijken als je met je werk bezig bent! Wat een last bezorg je die arme bakker toch! Pas maar op dat er morgen niets gebeurt, dat nog veel erger is!”

Tannetje zuchtte, het erge was dat zij Moeder gelijk moest geven, en zij nam zich voor morgen dubbel haar best te doen, dan kon vrouw v. d. Hoek zien dat zij toch heus zo dom niet was.

De volgende dag voelde zij zich lang zo vreemd niet meer. Het koper in de winkel, dat zo mooi blonk, had zij zelf gepoetst, zij zag met één oogopslag dat de spons op zijn oude plaatsje in de bijkeuken hing of hij er nooit vandoor gegaan was,